

Governancecode Zorg 2017

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Governancecode Zorg van kracht. Deze code vervangt de Zorgbrede Governancecode uit 2010. De Governancecode Zorg geldt als lidmaatschapsverplichting voor leden van de Brancheorganisaties Zorg (BoZ). Organisaties in de eerstelijnszorg zijn daar in de regel geen lid van. Toch is het ook voor bestuurders en commissarissen in de georganiseerde eerstelijnszorg aan te raden om kennis te nemen van de nieuwe code. **Waarom? En wat zijn de uitgangspunten van de nieuwe Governancecode Zorg?**

Op dit moment bestaat er geen wettelijke verplichting voor zorgorganisaties om de code toe te passen. Governance in de zorgsector heeft echter al een aantal jaren de aandacht van de minister van VWS. In 2013 kondigde de inmiddels demissionair minister Schippers nog een specifiek wetsvoorstel voor Goed bestuur in de zorg aan. Hier heeft zij in 2015 bij brief vanaf gezien, met als kernreden dat 'good governance' moeilijk in wet- en regelgeving te vatten is en op gespannen voet kan staan met de eigen verantwoordelijkheid van bestuurders en commissarissen. Zij stelt: 'Een cultuur van goed bestuur is niet te vatten in afvinklijstjes'.

In diezelfde brief uit 2015 wordt duidelijk dat de governancecode voor de zorg zich wat het ministerie betreft niet beperkt tot BoZ-leden: 'Heel duidelijk wordt de lijn dat de Zorgbrede Gover-

in de eerstelijnszorg. Dit vereist mogelijk wel een verbreding van de basis voor een dergelijke code.'

Minder regel gedreven

Onder de code uit 2010 vonden wij dit standpunt moeilijk voor te stellen, omdat die code behoorlijk regel gedreven was en een raad van commissarissen (in de code: raad van toezicht) bij een zorgorganisatie als vanzelfsprekend leek te zien. Met name bij zorgaanbieders in de eerstelijnszorg is dit lang niet altijd een vanzelfsprekendheid en wordt een raad van commissarissen gelet op de omvang vaak als 'te zwaar' ervaren. In de nieuwe Governancecode Zorg is hier naar ons idee goed op ingespeeld, omdat die code minder regel gedreven is, het hebben van een raad van commissarissen niet als uitgangspunt stelt en een aparte paragraaf kent voor kleine organisaties.

menten de code mee te nemen. Daarnaast wordt naleving van de code in de praktijk regelmatig verlangd door zorgverzekeraars. In juli 2016 hebben de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) gezamenlijk het kader Toezicht op Goed Bestuur uitgebracht, waarin zij aangeven de veldnormen, zoals de code, in hun toezicht op goed bestuur te gebruiken.

Principes

Wat houdt de Governancecode Zorg 2017 nou precies in? Allereerst wordt in de leeswijzer uitgelegd dat onder zorg moet worden begrepen: zorg, behandeling, begeleiding, preventie en andere bijdragen aan het welzijn en ondersteuning in het dagelijks leven. De nieuwe code is vervolgens gebaseerd op principes. Die principes zijn uitgewerkt in bepalingen en gedragsregels. De code kent een aanvullend hoofdstuk voor toepassing in specifieke situaties. Voor organisaties in de eerstelijnszorg kunnen de paragrafen Algemene vergadering en Kleine organisaties in dat hoofdstuk aan de orde zijn. Daarnaast wordt een nieuw begrip van het 'pas-toe-of-leg-uit-beginsel' in de code geformuleerd: 'Soms is *bij toepassing* juist uitleg nodig (pas toe *en* leg uit). Soms kan afwijking niet aan de orde zijn (pas toe!).'

De Governancecode Zorg hanteert de volgende 7 principes:

I Goede zorg

De maatschappelijke doelstelling en

Naleving van de code wordt in de praktijk regelmatig verlangd door zorgverzekeraars

nancecode ook voor zorgaanbieders die niet bij de BoZ zijn aangesloten geldt. Hiermee wordt bereikt dat de verplichtingen in de code ook gelden voor zorgaanbieders die geen lid zijn van de BoZ, zoals verschillende groepen aanbieders

Ook vanuit andere hoeken zien wij de governancecode steeds meer verschijnen in de georganiseerde eerstelijnszorg. Verschillende organisaties kiezen er zelf voor om de code na te leven en bij de inrichting van statuten en regle-

legitimatie van de zorgorganisatie is het bieden van goede zorg aan cliënten.

2 Waarden en normen

De raad van bestuur en raad van toezicht hanteren waarden en normen die passen bij de maatschappelijke positie van de zorgorganisatie.

3 Invloed belanghebbenden

De zorgorganisatie schept randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden.

4 Inrichting governance

De raad van bestuur en raad van toezicht zijn ieder vanuit hun eigen rol verantwoordelijk voor de governance van de zorgorganisatie.

5 Goed bestuur

De raad van bestuur bestuurt de zorgorganisatie gericht op haar maat-

schappelijke doelstelling.

6 Verantwoord toezicht

De raad van toezicht houdt toezicht vanuit de maatschappelijke doelstelling van de zorgorganisatie.

7 Continue ontwikkeling

De raad van bestuur en raad van toezicht ontwikkelen permanent hun professionaliteit en deskundigheid.

Algemene vergadering

Na de uitwerking van de zeven principes volgt de paragraaf Algemene vergadering. De basis van die paragraaf is dat in zorgorganisaties met leden of aandeelhouders de algemene vergadering een volwaardige rol in het systeem van 'checks and balances' vervult. De algemene vergadering houdt daarbij nadrukkelijk rekening met de maatschappelijke doelstelling en de centrale posi-

tie van de cliënt daarin. Vervolgens zijn in die paragraaf in lijn met het Burgerlijk Wetboek de positie en bevoegdheden van de algemene vergadering en de relatie met raad van bestuur en raad van commissarissen kort omschreven.

Kleine organisaties

In de paragraaf Kleine organisaties is vermeld dat kleine organisaties waar minder dan vijftig medewerkers in dienstverband werkzaam zijn of als ZZP'er zorg verlenen, de principes en praktische bepalingen van de code zoveel mogelijk dienen te hanteren bij de inrichting van hun governance. Zij hoeven de code niet integraal toe te passen gelet op hun specifieke aard, omvang en diversiteit en het veelal ontbreken van een verplicht voorgeschreven raad van commissarissen en/of medezeggenschapsorgaan. Verder geeft die paragraaf aan dat kleine organisaties kunnen volstaan met toepassing van de principes 1 en – voor zover aan de orde – 2, en met de toepassing van de waarborgen en randvoorwaarden voor goede zorg van de overige principes. Bij het ontbreken van een raad van commissarissen en medezeggenschapsorgaan dient daarnaast volgens de code te worden voorzien in alternatieve vormen van medezeggenschap en invloed van de betrokken belanghebbenden die passen bij het karakter van die kleine organisatie. <<

De nieuwe Governancecode Zorg is te vinden op www.governancecodezorg.nl.

Tekst:

Oskar Gietema, notaris

Linda Koeslag-Meijer, kandidaat-notaris

Foto: Thinkstock

GIETEMAWEVERS
notarissen